

13. Kvartér

Během kvartéru rozlišujeme v Českém masivu oblasti postižené kontinentálním zaledněním a oblast extraglaciální. Tuto pak dělíme na území s převládající denudací (vysočiny) a území s převládající akumulací (nížiny).

Kontinentální ledovec zasáhl území ČR dvakrát - v předposledním saalském zalednění (odpovídá stupni riss v alpské terminologii) a ve starším elsterském zalednění (odpovídá mindelu). V severních Čechách byl zaledněn Šluknovský a Frýdlantský výběžek a česká část žitavské pánve (celkem kolem 1700 km²). Plocha pokrytá ledovcem na severní Moravě a Slezsku označovaná jako oderská oblast byla rozsáhlejší (asi 2750 km²). Glacigenní uloženiny jsou reprezentovány tily, které tvoří morény a obsahují mezi souvky horniny z oblasti Skandinávie, Pobaltí a Polska. Zejména z Ostravska známe rovněž sedimenty glacialakustrinní a glaci-fluviální.

Většina Českého masivu ležela v periglaciální oblasti, ve které se uplatňovalo intenzivní mechanické zvětrávání a existovala desítky metrů mocná trvale zmrzlá půda (permafrost). V některých našich pohořích (Šumava, Krkonoše, Hrubý Jeseník, Králický Sněžník, Beskydy) jsou doklady o horském zalednění z poslední doby ledové. V závislosti na substrátu a tvaru terénu vnikaly na svazích deluviální uloženiny (suti, kamenná moře, svahové hlíny). V akumulčních oblastech sedimentovaly štěrkopískové říční terasy, eolické spraše a váté písky. Během interglaciálů a interstadiálů se v teplejším klimatu vytvářely půdy.

Opakovací otázky k tématu:

1. Hranice dosahu kontinentálního ledovce na území ČR.
2. Typy kvartérních sedimentů v periglaciální oblasti.